

ΜΑΡΙΑ ΤΖΑΝΗ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΗΜΕΡΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΓΕΩΤΡΟΦΟΣ

ΜΑΡΙΑ ΤΖΑΝΗ

ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Μηνιαίο Έργο

ΠΙΛΟΤΙΚΟ-ΟΜΟΗΜΕΡΟ ΑΝΜΟΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Θεσσαλονίκη 2006

Copyright: Εκδόσεις ΕΡΩΤΗΣΗ

Κεντρική Διεύθυνση: Βαλδουκίου Αγορών/Θεσσαλονίκη

Έργο 61

54623 Θεσσαλονίκη

Τηλέφωνο: 210-282782, fax: 210-240331

email: erotesis@erotesis.gr, www.erotesis.gr

e-mail: erotesis@erotesis.gr

ISSN: 960-954-031-4

Στον Γαβριήλιο Αρσένι

xiii

στοις μαθητές, στους Δασκάλους και στους
καταδεδειγμένους των Λαοκρατών (ΣΚ) πολιτικών
μονάδων, γιατί σε αυτούς οφείλουμε η –έπιση και
σύντομη- διάκριση- υλοποίηση του

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	13
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΑΣΣΙΝΟΥ ΑΡΧΕΡΗ	15
ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	19
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	23
ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ	25
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	27
A. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ	29
Το σχολείο του 21ου αιώνα	31
A.1. Θα είναι υφάμενο και το πρόγραμμα ιδιαιτερότητας οργανώνει με τον παραδοσιακό τρόπο και συμπίπτει	33
A.1.α. Σχολική τάξη και πρόγραμμα	33
A.1.β. Νέοι ρόλοι για τον δάσκαλο	35
A.1.γ. Νέοι ρόλοι για τον μαθητή	36
A.1.δ. Δημοσίωση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών	36
A.1.ε. Διαθεματική – Διεπιστημονική προσέγγιση	37
A.1.στ. Ανταγωνιστική των ικανοτήτων	37
A.1.ζ. Ανταγωνιστική της αριστείας	38
A.1.η. Ανάπτυξη στην Κοινωνία	39
A.2. Το Ανάπτυξιακό Πρόγραμμα θα (συνεχίσει να) διατηρεί παραδοσιακά στοιχεία	40
A.2.α. Νέο πρόγραμμα με στόχο την άριστη και την ονομαστική	40
A.2.β. Ανάπτυξη γνωστικών πληροφοριών υπό ποικίλες μορφές	40
A.2.γ. Από την γνωστική πληροφορία στην γνώση	40
A.3. Πώς θα είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σχολείο του αύριο	43
A.3.α. Πραγματικός Παιδαγωγός	43
A.3.β. Ηνθός και Διδάκτης	43
A.3.γ. «Δια βίου εκπαιδευτής και μαθητής»	45
A.4. Η τριση απόψεις στα σχολεία και το περιβάλλον του θε αλλαγής	46
Το Σχολείο ως οργανισμός παράγει αριστεία και κατανοεί παιδαγωγική πρακτικότητα	46

A.3. Τα μέσα-αργαλεία μόντρεζ θα παρεμφέρονται τα ίδια με τα παραδοσιακά;	48
A.3.α. Μεθοδολογικές επιλογές	48
A.3.β. Ουσιαστική αξιολόγηση των Νέων Τεχνολογιών	49
A.3.γ. Γενικός στόχος: το παιδί «μαθαίνει» πώς να «μαθαίνει»	51
A.3.δ. Στοιχεία παραγωγών	52
A.3.ε. Επιλογή / κατάλληλότερη εργαλείων / μέσων	52
A.3.στ. Επιλογή κατάλληλων διανοητικών μοντέλων	52
A.6. Πώς θα είναι ο ρόλος του Σχολείου;	53
A.6.α. Ποιά θα γίνει εφαρμογή του σχολείου σήμερα;	53
A.6.β. Βασικοί σκοποί ύπαρξης του σχολείου και η απασχόλη του	53
A.6.γ. Το νέο δίδακτο	54
B. Ο 21ος ΑΙΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	56
B.1. «Πολιτισμική αφοσίωση εν... δημοκρατικό ήθος»	59
B.1.α. Η ιστορία πίσω από τον ρόλο	65
B.2. Η ανεργικότητα του «έλλοι»	68
Γ. Ο 21ος ΑΙΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	71
Γ.1.α. Από τι κρίνεται να απολέγεται το σύγχρονο Ελληνικό σχολείο	71
Γ.1.β. Η σημασία και αντιδημιουργική αγωγή και λειτουργία	72
Γ.1.γ. Ποιός οφείλεις η σύγχρονα άτομα αξιολόγηση	73
Γ.1.δ. Οι... Δοκίμους για την Εκπαίδευση	73
Γ.1.ε. Το δίδακτο της «επίδοσης» πολιτικής ηθικός	74
Γ.2. Τι ήταν αυτό που κινήθηκαν...	76
A' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	79
1. Το ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ	81
1.1 Η Γέννηση	81
1.2 Η Φιλοσοφία και ο χαρακτήρας του Ολοήμερου	85
1.3 Νέα μέτρα για τον δάσκαλο	88
1.4 Οικειότητα νέας σχέσης εκπαιδευτικοί-μαθητή	90
1.5 Διδακτικές μέθοδοι, παραδομένα μόντρεζ και μέθοδος	91
1.6 Σημειώσεις στην ιδιαιτερότητα κάθε σχολικής μονάδας/στημής	96
1.7 Στοιχεία κριτικής της φιλοσοφίας του Ολοήμερου	97
1.8 Τι είναι και τι δεν είναι «Ολοήμερο»	100
2. ΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΤΟΥ	101
2.1 Εκπαιδευτικό	101
2.1.α. Αναρρυθμισμένη διδασκαλία μαθημάτων πρωτοβάθμιας εκπαιδευτικό προγράμματος	101
2.1.β. Ολοκλήρωση της σχολικής πρωτομανίας-μιάτη	102
2.1.γ. Διδασκαλία επιπρόσθετων γνωστικών αντικείμενων	103
2.1.δ. Εννοχγτική-διδασκαλία	104

2.1.e. Παρουσιάζονται παραμονή στον σχολικό χώρο υπό επίβλεψη	108
2.1 Εκπαιδευτική απασχόληση	107
2.3 Τεχνολογική καινοτομία	111
Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	119
A. ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	121
1) Χρόνος - Διάρκεια	121
A.1.a Έπισηξη	122
A.1.β Αθήη	123
A.1.γ Ζώνησ Λειτουργίασ	122
A.1.δ Διάρκειασ μεθόδων	123
2) Χώροσ	124
A.2.a Επίσηξη χώρων	124
A.2.β Αισθητική και λειτουργικότητα των σχολικών χώρων	126
A.2.γ Διαμορφώση	132
3) Πόροσ και πόροσ	136
1. Πόροσ	136
2. Επιστήμη Νέων Τεχνολογιών	136
3. Θεσητική Αγωγή	138
4. Ξένησ Γλώσσα	140
5. Αισθητική Αγωγή - Καλλιέργεια δεξιοτήτων	141
6. Αγίασ Πολιτισμόσ - Παροδοκοκοκοσ χώροσ	142
7. Τοποική Ισσηρία	142
8. Ελληνική Μυθολογία	142
9. Αγωγή Υγίασ	142
10. Εκπαιδευτική Αγωγή	143
11. Αγωγή του Κοινωνικόσ	143
12. Μουσικοκινητική Αγωγή	144
4) Ψυχολογική υποστήριξη - συμβουλευτική	144
5) Διάρκεια - ενισχυτική διδασκαλία	145
6) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών	145
7) Άσκηση στην τοποική κοινότητα	146
8) Ο εθελοντισμόσ των οδοσώρων	148
B. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	151
1. Γενικήσ μεθοδολογικήσ αρχήσ	151
2. Ειδικήσ μεθοδολογικήσ αρχήσ	153
3. Στοιχοί και Στόχοσ	156
Γ. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗσ ΤΗσ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑσ	
ΤΟΥ Ο.Σ.	161
1) Παροδοκοκοκοσ: Γλώσσα και μεθηματικά	161
2) Παροδοκοκοκοσ από τη φυσική	171
Α) «Μηγενητόμοσ»	171

Β) «Η συμπεριφορά των τριών καταστάσεων της βίας»	172
3) Παράδειγμα από τη φυσική ιστορία	173
4) Παράδειγμα από τη γεωγραφία	176
5) Παράδειγμα από την Ιστορία	182
6) Μουσικομαθητική και φυσική αγωγή	185
Το διδακτορικό των παιδιών ηλικίας 6-12 (Παιδική Ηλικία)	186
Α) Μικρή Παιδική Ηλικία (6-7 χρόνων)	186
Β) Μέση Παιδική Ηλικία (8-9 χρόνων)	187
Γ) Μεγάλη Παιδική Ηλικία (10-12 χρόνων)	187
Ο βασικός αποδέκτης της Φυσικής Αγωγής στο Γυμνάσιο	
Διαμορφωτικό Σχολείο	188
Α) Αύξηση της βιολογικής απόδοσης (βιολογικός-πρωτεϊνός στόχος)	188
Β) Κινητικο-εμφυσιολογικός στόχος	189
Αρχή της πολιτιστικοποίησης και Ελληνικού Μύθου	191
Γ) Κοινωνικοί-πνευματικοί στόχοι	192
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	194
Προλογισμικές αρχές	194
Α) Η Αρχή της Επιδόρησης	195
Β) Η Αρχή της Εξομίσθησης	195
Διαδικαστικές αρχές	196
Αντίληψη του ρυθμού	197
Διάκριση του ρυθμού σε μέτρα	197
Μετόδοση της ρυθμικής κίνησης	198
Τόνος και αρμονία	198
Ρυθμική διαίρεση και Σφραγισμός	202
Παραδείγματα ρυθμικών και μέτρων	204
Διαδικασία τεχνικής εκπαίδευσης	205
Σημεία προσοχής	207
Σχέδιο ρυθμικής	207
Κινητικό παραδείγματο	210
Σχέδιο Ημερήσιου Μαθήματος	211
Κατάταξη μέτρων και αντίστοιχα παραδείγματα στη νεοελληνική	214
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕΤΡΙΚΗ	217
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	225
30 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΜΑΡΙΑ ΤΖΑΝΗ («ΤΑ ΝΕΑ») - Υπόψη	227
και εκπαιδευτικό limit down	227
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	231
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	235

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΑΡΣΕΝΗ

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση 1996-2000 προέβλεπε μια νέα φιλοσοφία στο χώρο της παιδείας και κρίθηκε αλόγιστο το φρόνημα της εκπαίδευσης, από την πρωτοβάθμια φροντίδα μέχρι τις μεταπτυχιακές σπουδές και την αγροική κατάρτιση. Στην περίοδο 1996-2000 είχαν πέσει σε εφαρμογή οι βασικές αρχές και θεσμοί της μεταρρύθμισης, αλλά η ολοκλήρωσή της είχε βάλτος χρόνον. Σημειωτικά, ως χρόνο ολοκλήρωσης είχαμε το 2009, όταν δηλαδή το παιδί που έμπαινε το 1996 στο δημοτικό σχολείο θα αποφοιτούσε από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα ήταν η πρώτη ηλικιακή ομάδα που θα ολοκλήρωνε την 12τη εκπαίδευση στο πλαίσιο του νέου συστήματος.

Η επιλογή αυτού του ορόσημου υπογραμμίζει τη σημασία που αποδίδουμε στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Όσο καλά και να είναι τα προγράμματα σπουδών και η ποιότητα της διδασκαλίας στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, δεν μπορούν ποτέ να καλύψουν τα κενά ή να εξισορροπούν τις στρατηγικές που μπορεί να δημιουργήσει ένα κακό σύστημα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αιχμηρούς λίθος της μεταρρύθμισης στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ήταν το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο.

Το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο δεν πρέπει να συγχέεται με το σχολείο διευρυνόμενου ωραρίου. Δεν είναι ένα σχολείο που απλώς έχει περισσότερες ώρες και λειτουργεί μέχρι το απόγευμα. Είναι ένα άλλο σχολείο. Ενεργοποιεί μια άλλη, σύγχρονη αντίληψη για τη μαθητεία. Αποκρίνεται τη σημαντική διδασκαλία όπου ο μαθητής συσχετίζει γνώσεις και πληροφορίες που τον μεταφέρει ο δάσκαλος ή αποσπάζεται από το βιβλίο και καθιερώνει μια διαφορετική, διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο μαθητή, το δάσκαλο και τις πηγές της πληροφορόρησης, όπου ο μαθητής μαθαίνει πώς να μαθαίνει, αναπτύσσοντας τις ενδιάμεσες δυνατότητές του. Το πλαίσιο πρόγραμμά του, η παραγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων, η ενισχυτική διδασκαλία και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, προσφέρουν τις προϋποθέσεις για την καλύτερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή, την εξάλειψη των εκπαιδευτικών ανισοτήτων

και την αντιμετώπιση των προβλημάτων της εκπαιδευτικής επιμόρφωσης.

Είναι σαφές ότι το ολοήμερο σχολείο αλλάζει ριζικά το ρόλο του εκπαιδευτικού και απαιτεί διαφορετική οργάνωση της σχολικής μονάδας και του χρόνου. Έτσι, ο ριθμός ολοποίησης του ολοήμερου σχολείου προσαρμόζεται, κατ' ανάγκη, από τον αρχικό ριθμό μετεπίτευσης και προσαρμογής του δασκάλου στο νέο του ρόλο και της ανάπτυξης της απαιτούμενης υποδομής της σχολικής μονάδας. Εξ' άλλου, η εφαρμογή του ολοήμερου προγράμματος και του περιεχομένου των σπουδών έπρεπε να περάσει από ένα πιλοτικό στάδιο εφαρμογής και αξιολόγησης. Γι' αυτούς τους λόγους, αποφασίστηκε να προγραμματιστεί εμπρός στην λειτουργία 28 πιλοτικών ολοήμερων δημοτικών σχολείων, με στόχο την επίτευξη του θέλους σε 300 σχολεία μετά από διετή εμπειρία και αξιολόγηση του έργου. Μετά το 2002, είχε εκτιμηθεί ότι θα ήταν δυνατή η ταχεία επέκταση του θέματος στην Εταιρεία μας.

Η εμπειρία των 28 πιλοτικών ολοήμερων σχολείων επέφερε άμεσες ενθαρρυντικές και ιδεαίτες συγκινήσεις. Το ολοήμερο σχολείο στηρίζεται από όλο το φάσμα του πολιτικού κόσμου - η σχετική διάταξη του Ν.2525/1997 ψηφίστηκε ομόφωνα στη Βουλή - σχολιάσθηκε με ενθουσιασμό από τους γονείς και τους μαθητές και είχε την ένθαρμη αποδοχή της Διευκρινιστικής Ομοσπονδίας. Τα πολλαπλά προβλήματα που αναφέρονταν στην υλική υποδομή, στην εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού και στην κατάρτιση των προγραμμάτων σπουδών ήταν σχεδόν απαγορευτικά για τη λειτουργία ενός και αυτού του περιφερειακού αρχικού πιλοτικού σχολείου. Λίγοι λειτουργοί πίστευαν ότι αυτό το έργο θα μπορούσε να προγραμματιστεί υλοποιηθεί. Ήταν, ομαλοποιημένος, ένα περιτόκιο εγχείρημα.

Η απεργία οφέλιμα αποκολλήθηκε στον ενθουσιασμό, την αυτοπεποίθηση και τη συνεργασία όλων των συντελεστών του έργου αναζητήτως. Η συμβολή της υπέθιξης του προγράμματος, της καθιέρωσης καρίας Μαρίας Τζώνη ήταν καταλυτική. Σήκωσε το βάρος του έργου με ενθουσιασμό, αρραβίαση και αυτοθυμία. Απέχρησε η, κατ' ανάγκη, μαχητική και αγωνιστική της στάση στην περιοχή της ολοποίησης να αρθρική, μερικές φορές, καλύπτοντες και αξιολογούς συντελεστές του έργου, αλλά όλοι διαβεβαίωνουν σήμερα ότι χωρίς τη Μάρια Τζώνη το έργο δεν θα είχε υλοποιηθεί.

Το πιλοτικό πρόγραμμα παρακολούθησε με μεγάλο ενδιαφέρον

από τη διεθνή εκπαιδευτική κοινότητα και σήμερα θεωρείται απόλυτα εφαρμοστέη. Δυστυχώς, στον τίτλο μας, το πρόγραμμα από ορισμένα εργασιολύθημα μετά το 2000 με το απαράδεκτο επιχείρημα ότι «το ολοήμερο σχολείο στοιχίζει ακριβά», φοβόμαι ότι την πολιτική της γρήγορης παιδείας θα την πλήρωσουμε στο μέλλον ακριβά. Η μετανομοκρατία των σχολείων διετημένου αραχίου σε ολοήμερο σχολείο δεν μπορεί να στοιχίσει το θλιβερό γεγονός ότι η Πολιτεία δεν απαντά στο μέλλον και δεν εξοπλίζει τα παιδιά μας με εκπαιδευση υψηλής ποιότητας για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις των καιρών.

Το βιβλίο αυτό είναι μια σκόπη της αμεταρτίας του πολιτικού προγράμματος. Σίχαινα θα διαβαστεί με ενδιαφέρον από τη διεθνή εκπαιδευτική κοινότητα και ελπίζω – γιατί είμαι πάντα αισιόδοξος – να χρησιμεύσει ως βάση εκκίνησης μιας νέας προσπάθειας αναθεώρησης της δημόσιας παιδείας, όταν η αναγκαία πολιτική βούληση επανεμφανισθεί.

Γεώργιος Α. Αρσένος
πρώην Υπουργός Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Το παρόν βιβλίο αποτελεί την πραγματοποίηση της φιλοσοφίας και της μεθόδολογίας που καλλιεργεί και στο πολιτιστικό γράμματάς που προσφέρει και δοκιμάστηκε στα εκπαιδευτικά πρόγραμμα της μετοπλιτιστικής Ελλάδας. Το «Πολιτικό Ολοήμερο Σχολείο» δεν κοιτάζεται απ' ουδέν με το σημερινό «Ολοήμερο Σχολείο»· ο αναγνώστης είναι σε θέση να διαπιστώσει το «γιατί» σε κάθε σελίδα αυτού του βιβλίου. Η συγγραφέας προσανατολίζει τον αναγνώστη σε εντάσεις και αντιθέσεις επιστημολογικές και παιδαγωγικές παραμέτρους, δίνοντας του ένα γράμμα και δημοσιογίας και λειτουργίας ενός Ολοήμερου Σχολείου, ακολουθώντας έναν τρόπο μοναδικό στο είδος που.

Το «Ολοήμερο» της Μ. Τζόνη δεν είναι κείμενο -απλή μεταγραφή ή μετάφραση- ενός ή ενός ή ενός εργαζομένου, ούτε αποτελεί αντιγραφή κάποιου καλού παραδείγματος σχολείου «δημοσίου τύπου». Αντιθέτως, πρόκειται για ένα γράμμα και σφραγισμένο δημοσίγραμμα, που αρθρώνεται προκειμένου, απ' ενός να αντιμετωπιστούν τις προκλήσεις της Εκπαίδευσης στον 21ο αιώνα, απ' άλλου για να επιχειρήσει μία ολοκληρωμένη, δυναμική και ολοκληρωτική απάντηση στο δύσκολο πρόβλημα της κοινωνικής και πολιτικής ζωής της νέας εποχής σε σχέση με την Παιδεία, προερχόμενη από την κρίση που πρώτη διατύπησε και θεμελίωσε τόσο τις επιστημολογικές και οργανωτικές βάσεις, όσο και τις αντίστοιχες αξιολογικές αξιώσεις της σφραγισμένης απάντησης. Είναι γι' αυτό που ο δασικός κόβος και η πρόποση μέρους της συγγραφέως, το πολιτικό γράμμα, είναι η δημοσιογία και η γλωσσολογία στον διαθετή χώρο της Ελληνικής Σχολής Παιδαγωγικής Σκέψης.

Από τεχνικής απόψεως, ορέγεται να αποδοθεί στον αναγνώστη την δυσκολία που να συμφωνήσει και να ταυτισθεί ένα -επιπέσο σε όγκο- κείμενο από κείμενα, σημασιολογικά, ιστοριογραφισμολογικά και σχολία της Μ. Τζόνη, αναφορικά με το Ολοήμερο. Επιπλέον, η αποστολή και η απώλεια ενός μεγάλου μέρους του υλικού -το οποίο αρχικά, είχε συμφωνηθεί από την Καθηγήτρια, αλλά εξ αιτίας της προσηκόντος, ιστορικής, κοσμητικής της, για λόγους άγνωστους σε μένα

